

کارشناس «آتی‌نو» به پرسش‌های بیمه‌ای خوانندگان پاسخ می‌دهد

نحوه برقراری مستمری برای بازماندگان فرد گم‌شده

گزارش

حوزه کار و تأمین اجتماعی به دلیل تعدد قوانین و مقررات، دارای پیچیدگی‌ها و ظرافتی است که بسیاری از افراد و مشاغل در حوزه کارگری و کارفرمایی را درگیر خود می‌کند. یکی از ضروری‌ترین امور حمایتی در این بستر، ارائه خدمات مشاوره تخصصی است. از این رو، هفته‌نامه آتی‌نو به راه‌اندازی این صفحه، تلاش دارد تا با ارائه خدمات مشاوره، کمک کند تا شرکای اجتماعی سازمان تأمین اجتماعی بتوانند وفق قوانین و مقررات، بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌های اجرایی از حقوق خود مطلع شده تا هنگام بروز مشکل یا اختلاف به راهکاری درست و دقیق دست یابند.

فارغ‌التحصیل رشته پزشکی هستم. بعد از گذراندن دوره طرح و با اخذ شماره نظام پزشکی، مطب پزشک عمومی دایر کرده‌ام. با توجه به اینکه قبل از شروع تحصیلات دانشگاهی سه سال سابقه پرداخت حق بیمه در تأمین اجتماعی دارم و نیز دارای ۳۰ سال سن هستم، برای بهره‌مندی از خدمات درمانی و استفاده در آینده از مستمری بازنشستگی تأمین اجتماعی با چه شرایطی می‌توانم خودم را بیمه کنم؟

۲۵ گروه از گروه‌های اجتماعی غیرمشمول حمایتی خاص، جزء بیمه‌های توافقی سازمان تأمین اجتماعی هستند. بیمه پزشکان و پیراپزشکان نیز یکی از بیمه‌های توافقی است؛ لذا کلیه پیراپزشکان و پزشکان عمومی و متخصص و فوق تخصص اعم از خانم یا آقا که از اعضای سازمان نظام پزشکی هستند با معرفی سازمان مذکور با داشتن حداقل ۵۰ سال سن (در صورت داشتن سن بیشتر از ۵۰ سال باید معادل سن اضافی سابقه پرداخت حق بیمه قبلی داشته باشند) می‌توانند خود را بیمه تأمین اجتماعی کنند. نرخ حق بیمه ۲۷ درصد و دستمزد مبنای کسر حق بیمه افرادی با هر رده سنی که (مثل شما) سابقه آنها بین صفر و پنج سال است، به انتخاب متقاضی بین ۱/۲ برابر حداقل دستمزد تا حداکثر دستمزد مصوب شورای عالی کار است؛

لذا شما می‌توانید دستمزد روزانه خود را بین یک میلیون و ۶۷۱ هزار و ۹۰۰ ریال و حداکثر ۹۷۵ هزار و ۲۷۵۰ ریال انتخاب کنید. مهلت ارسال لیست و پرداخت حق بیمه ماهیانه (افرادی که لیست آنها به صورت گروهی و توسط سازمان نظام پزشکی ارسال می‌شود یا خود بیمه شده به صورت انفرادی حق بیمه را پرداخت می‌کند) تا آخرین روز ماه بعد است. اگر متقاضی طبق شرایط مربوطه نیاز به معاینات پزشکی داشته باشد باید قبل از شروع بیمه‌پردازی با معرفی تأمین اجتماعی و با هزینه شخصی مورد معاینات پزشکی قرار گیرد. تعهدات سازمان تأمین اجتماعی عبارت است از: کلیه تعهدات کوتاه مدت (به غیر از غرامت دستمزد ایام بیماری و مرخصی زایمان و مقرر بیمه بیکاری) شامل کمک‌هزینه ازدواج بلاعوض، کمک‌هزینه پرداخت پروتز و ارتوز، کمک‌هزینه کفن و دفن، هزینه سفر و اقامت بیمه شده بیمار و همراه او و تعهدات بلندمدت شامل مستمری‌های بازنشستگی و کارافتادگی کلی و بازماندگان.

همچنین انجام خدمات درمانی (خدمات درمانی در مراکز درمانی ملکی و یا استیجاری تأمین اجتماعی مانند سایر بیمه‌شدگان توافقی بدون اخذ فرانشیز و رایگان) است. ضمناً کلیه پزشکان و پیراپزشکان در صورت داشتن حداکثر ۵۰ سال سن و حداقل ۳۰ روز سابقه پرداخت حق بیمه و یا صرفاً دارای کارت پایان خدمت سربازی (برای آقایان) می‌توانند خود را با در نظر گرفتن سایر شرایط، بیمه‌پذیر کنند که نرخ حق بیمه ۲۷ درصد و تعهدات سازمان تأمین اجتماعی بیمه‌پذیری مانند تعهدات فوق‌الذکر است. لازم به یادآوری است، اگر پزشکان و یا پیراپزشکان در یکی از مراکز درمانی شاغل بوده و رابطه استخدامی و مزدگیری با کارفرما داشته باشند مشمول بیمه اجباری خواهند بود و کارفرما مکلف است نسبت به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه آنان اقدام کند.

من ساکن خارج از کشور هستم و خودم را با نرخ ۱۴ درصد بیمه ایرانیان خارج از کشور کرده‌ام. می‌دانم که این بیمه مشمول خدمات درمانی در خارج از کشور نیست، اما اگر این قبیل

بیمه‌شدگان (در مواقعی که مدتی در ایران اقامت دارند) نیاز به خدمات درمانی تأمین اجتماعی داشته باشند، چه باید کنند؟

اگر بیمه شده همراه با حق بیمه مربوطه، ماهیانه به میزان ۹ درصد سهم درمان را نیز پرداخت کند می‌تواند در داخل کشور از خدمات درمانی تأمین اجتماعی بهره‌مند شود. برادر من ساکن یکی از کشورهای اروپایی است و تصمیم دارد خود را با نرخ ۱۸ درصد، بیمه ایرانیان خارج از کشور کند. چون به علت اشتغال در خارج، امکان آمدن او به ایران جهت عقد قرارداد مقدور نیست، آیا با انتخاب وکیل می‌تواند این کار را انجام دهد؟

بله، متقاضی بیمه ایرانیان خارج از کشور می‌تواند با تنظیم وکالت‌نامه در دفاتر اسناد رسمی کشور و نمایندگی‌های سیاسی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور با تفویض اختیار به وکیل و قید این جمله در متن وکالت‌نامه (مراجعه به سازمان تأمین اجتماعی جهت انجام کلیه امور بیمه)، وکیل مربوطه کلیه امور بیمه‌ای موکل خود شامل درخواست و عقد قرارداد و پرداخت حق بیمه و... را انجام می‌دهد، ضمناً چنانچه متقاضی نیاز به انجام معاینات پزشکی داشته باشد قبل از انعقاد قرارداد لازم است نمایندگی سیاسی یا کنسولگری یا وابسته کار جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور پس از احراز هویت، او را توسط فرم خام معاینات پزشکی ترجمه شده به انگلیسی جهت انجام معاینات به پزشک معتمد مورد تأیید (ترجیحاً پزشک متخصص داخلی) معرفی می‌کند و متقاضی پس از انجام معاینات، نتیجه معاینات پزشکی را ترجمه کرده و بعد از تأیید نمایندگی سیاسی جمهوری اسلامی ایران همراه با سایر مستندات پزشکی به ایران ارسال و شعبه تأمین اجتماعی بعد از دریافت مدارک پزشکی، آن را جهت اعلام نظر در خصوص کارافتادگی یا عدم کارافتادگی به کمیسیون پزشکی تأمین اجتماعی ارسال می‌کند. لازم به یادآوری است بر اساس اعلام مسئولان سازمان تأمین اجتماعی، این سازمان در ۱۸ کشور دارای ۳۱ کارگزاری رسمی است؛ لذا متقاضیان می‌توانند در این کارگزاری‌ها نیز نسبت به عقد قرارداد بیمه ایرانیان خارج از کشور اقدام کنند.

دو ماه است در یک شرکت تولیدی شاغل و بیمه‌پرداز هستم. قبل از اشتغال در این شرکت مدت ۲۴ ماه به عنوان افسر وظیفه خدمت سربازی را انجام داده‌ام و تصمیم دارم نسبت به خرید سابقه خدمت سربازی اقدام کنم. چون در ایام خدمت سربازی با توجه به تخصص رشته تحصیلی‌ام جمعاً به مدت شش ماه در ساعات غیراداری در یک شرکت تولیدی اشتغال داشتم و کارفرما در این مدت ضمن ارسال لیست برای من حق بیمه نیز پرداخت کرده است، سؤال این است که آیا خرید ۲۴ ماه خدمت سربازی به کسر ایام بیمه‌پردازی دوران خدمت سربازی است؟

با توجه به بند «۲» ماده (۴) قانون تأمین اجتماعی و امعان نظر به مواد (۲۱)، (۹) و (۶) قوانین اختصاصی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مبنی بر اینکه مشمولان نظام وظیفه در ایام خدمت سربازی به عنوان پرسنل نیروهای مسلح محسوب می‌شوند و مشمول خدمات بیمه، درمان، بازنشستگی و... بوده و به طور تمام‌وقت در خدمت نیروهای مسلح هستند؛ لذا اشتغال به کار کارکنان وظیفه

در ساعات غیراداری فاقد وجاهت قانونی است، پس در این ارتباط در مواردی که افراد پس از پایان خدمت سربازی در ردیف بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی قرار بگیرند و متقاضی خرید خدمت سربازی خود باشند و پس از بررسی مشخص شود که در طول خدمت وظیفه به اعتبار اشتغال در کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی دارای سابقه پرداخت حق بیمه هستند، سازمان تأمین اجتماعی بدون کسر ایام بیمه‌پردازی در طول خدمت سربازی، نسبت به احتساب کل سوابق خدمت نظام وظیفه اقدام می‌کند. همچنین در مواردی که بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی در طول دوره خدمت سربازی با انعقاد قرارداد، مدتی مبادرت به پرداخت حق بیمه مشاغل آزاد یا بیمه اختیاری کرده باشند از تاریخ تحقق همپوشانی، مبالغ حق بیمه‌های پرداختی به بیمه شده مسترد و به تبع آن سابقه ایجاد شده مربوط به دوره همپوشانی از سیستم حذف می‌شود. در حال استفاده از مرخصی زایمان هستیم و بعد از دو هفته دوره آن به اتمام می‌رسد و باید مجدداً در محل کار شروع به کار کنیم؛ اما کارفرما به من اعلام کرده تمایلی به ادامه کار در کارگاه ندارد. سؤال این است آیا در صورت اخراج و عدم به کارگیری من توسط کارفرما مشمول دریافت مقرر بیکاری قرار می‌گیرم؟

بیمه شده‌زن که در زمان مرخصی زایمان یا ایام شیردهی به دلایلی مثل اخراج یا عدم تمدید قرارداد از سوی کارفرما بیکار شود، اگر قطع رابطه کاری او توسط مراجع حل اختلاف اداره کار موجه و غیرارادی تشخیص داده شود، برقراری مقرر بیمه بیکاری به بیمه‌شده‌زن با رعایت سایر شرایط بلامانع است.

پدرم مدت زمان طولانی است که به قصد مسافرت از منزل خارج شده و تاکنون برنگشته و مفقودالاثر است. او تقریباً ۲۲ سال سابقه پرداخت حق بیمه دارد. مادرم و من که ۱۸ سال سن داریم از افراد تبعی پدرم هستیم. با توجه به اینکه احتمال می‌دهم در اثر یک حادثه‌ای فوت کرده، برای برقراری مستمری بازماندگان به تأمین اجتماعی مراجعه کردیم اما شعبه تأمین اجتماعی بدون ارائه گواهی فوت مستمری برقرار نمی‌کند، آیا راه‌حلی برای مشکل ما وجود دارد؟

نظر به اینکه وقوع فوت صرفاً با ارائه گواهی فوت عادی یا فرضی اثبات می‌شود؛ لذا اگر بنا بر درخواست شما، گواهی فوت فرضی پدرتان توسط مراجع قضایی صادر شود، با ارائه آن به سازمان تأمین اجتماعی می‌توانید با رعایت سایر شرایط مربوطه، شما و مادرتان از مستمری بازماندگان استفاده کنید.

مقرر بیکار بیکاری هستیم. شوهرم که بیمه شده تأمین اجتماعی بود اخیراً فوت کرده است. آیا می‌توانم همزمان با دریافت مقرر بیمه بیکاری از مستمری بازماندگان همسرم نیز استفاده کنم؟

پرداخت توأم بیمه بیکاری و مستمری بازماندگان به همسر متوفی بلامانع است، اما در صورت اشتغال مستمری‌گیران دختر و پسر و والدین، از تاریخ اشتغال به کار آنان، مستمری بازماندگان آنها قطع و در صورت اخراج و وقوع بیکاری با احراز شرایط قانونی پرداخت مقرر بیمه بیکاری برقرار می‌شود.

شوهرم یک هفته قبل فوت کرده است و قبل از

فوت ۲۱ سال به طور متوالی سابقه پرداخت حق بیمه دارد. طبق درخواستی که به تأمین اجتماعی داده‌ام قرار است مستمری بازماندگان برای من و دختر ۱۵ ساله‌ام برقرار شود. نحوه محاسبه مستمری بازماندگان به چه صورت است؟

چون بیمه شده قبل از فوت به صورت مرتب و متوالی ۲۱ سال سابقه پرداخت حق بیمه دارد، لذا شرایط ماده (۷۵) قانون تأمین اجتماعی دارا است و نحوه محاسبه مستمری استحقاقی بیمه‌شدگان متوفی که حائز شرایط ماده (۷۵) هستند عبارت است از (سنواری پرداخت حق بیمه ضربدر متوسط دستمزد ماهیانه متوفی تقسیم بر عدد ۳۰)، اگر مستمری طبق فرمول فوق از حداقل دستمزد کارگر عادی در سال فوت کمتر باشد به استناد ماده (۱۱۱) قانون تأمین اجتماعی مستمری استحقاقی به حداقل دستمزد ترمیم داده می‌شود. ضمناً مستمری استحقاقی متوفی طبق فرمول فوق‌الذکر نباید از ۵۰ درصد متوسط دستمزد ماهیانه بیمه شده متوفی کمتر و از ۱۰۰ درصد آن بیشتر باشد. اگر مستمری استحقاقی از ۶۰ درصد متوسط مزد متوفی کمتر باشد، علاوه بر مستمری استحقاقی معادل ۱۰ درصد مستمری استحقاقی، به عنوان کمک‌اضافه می‌شود. البته به شرطی که مجموع مستمری استحقاقی و کمک ۱۰ درصدی از ۶۰ درصد متوسط دستمزد بیمه شده تجاوز نکرده و از حداقل دستمزد نیز کمتر نباشد. نحوه محاسبه متوسط دستمزد ماهیانه این قبیل از مستمری‌ها عبارت است: (دستمزد مشمول کسر حق بیمه طرف ۷۲۰ روز قبل از تاریخ فوت یا شروع بیماری منجر به فوت تقسیم بر روزهای کارکرد طی مدت ۷۲۰ روز قبل از فوت ضربدر عدد ۳۰).

شوهرم که مستمری‌گیر کارافتاده کلی بود بعد از ترک منزل مدت هفت ماه است به خانه برنگشته و موضوع را به نیروی انتظامی اطلاع داده‌ایم و طبق بررسی در این مدت مستمری خود را نیز دریافت نکرده است. آیا من که همسر وی هستم می‌توانم مستمری او را دریافت کنم؟

طبق قانون الحاق یک تبصره به ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی، چنانچه مستمری‌گیر بازنشسته یا کارافتاده کلی حداقل شش ماه متوالی مستمری خود را مطالبه نکند و افراد خانواده و نسبت با طرح ادعای خود مبنی عدم اطلاع از او در محاکم قضایی و یا دادستانی و یا نیروی انتظامی اقدام کرده باشند، در صورت درخواست افراد تبعی واجد شرایط بیمه شده اصلی، شعبه تأمین اجتماعی پس از استعلام از مبادی پرداخت مستمری مبنی بر عدم دریافت مستمری توسط بیمه شده اصلی با اخذ مدارک مربوطه مستمری بازنشستگی یا کارافتادگی کلی بیمه شده را به مستمری بازماندگان یا اعمال سهام متعلقه تبدیل و در صورت لزوم ضمن رعایت ماده (۱۱۱) قانون تأمین اجتماعی نسبت به پرداخت مستمری بازماندگان صرفاً به صورت موقت اقدام می‌کند و با توجه به عدم صدور گواهی فوت و عدم صدور گواهی انحصار وراثت، افراد تحت تکفل به عنوان بازماندگان واجد شرایط تلقی می‌شوند. لازم به توضیح است که چنانچه بعداً معلوم شود فرد مستمری‌گیر بازنشسته یا کارافتاده کلی در قید حیات است، با درخواست کتبی او مجدداً وضعیت مستمری بازماندگان به حالت اولیه برگشته و بعد از آن کلیه پرداخت‌ها به شخص بازنشسته یا کارافتاده کلی انجام می‌شود.

احمد فاضلی

کارشناس سازمان تأمین اجتماعی

چنانچه

مستمری‌گیر

بازنشسته یا

کارافتاده کلی

حداقل شش ماه

متوالی مستمری

خود را مطالبه

نکند و افراد

خانواده او نسبت

با طرح ادعای

خود مبنی عدم

اطلاع از او در

محاکم قضایی و

یادداشتانی و یا

نیروی انتظامی

اقدام کرده

باشند

تأمین اجتماعی

نسبت به

پرداخت

مستمری

بازماندگان

صرفاً به صورت

موقت اقدام

می‌کند

atiyeonline.ir

رسانه جامع حوزه رفاه و تأمین اجتماعی

سازمان تأمین اجتماعی

SOCIAL SECURITY ORGANIZATION